

زیستگاه چیست؟

زیستگاه هر موجود زنده محل زندگی او است که آنچه را نیاز دارد، از آن به دست می آورد.

حالا دیگر می دانید که موجودات زنده به شکل های مختلفی تغذیه، حرکت و تنفس می کنند. یاد گرفتید که رشد و تولید مثل موجودات زنده نیز با هم متفاوت است. هر موجود زنده به شرایط خاص خود برای زندگی نیاز دارد. پس جایی که برای زندگی یک موجود زنده مناسب است، ممکن است برای زندگی یک موجود زنده دیگر مناسب نباشد. مثلا بعضی گیاهان به نور زیاد احتیاج دارند و بعضی ها در نور شدید از بین می روند. هر موجود زنده در جایی زندگی می کند که برای تغذیه، تنفس، رشد، تولید مثل و حرکت او مناسب باشد.

دریای خزر که ماهی کیلکا در آن زندگی می کند، زیستگاه مناسبی برای پلنگ نیست. پلنگ هر قدر هم قوی باشد، در آب نمی تواند بدود. در آب نمی تواند مخفی شود، کمین کند و با یک پرش ناگهانی غذایی را شکار کند. پلنگ نمی تواند زیر آب تنفس کند. خلاصه بگویم، پلنگ نمی تواند در دریای خزر زندگی کند! هر زیستگاه، مناسب زندگی جانداران همان زیستگاه است.

۱. ویدیوی ۱۲ را ببین و به این توجه کن که گیاهان و جانوران مختلف چطور از زیستگاه خود برای تأمین (به دست آوردن) نیازهایشان استفاده می کنند.

• یکی از موجوداتی را که در ویدیو دیدی انتخاب کن. بنویس زیستگاهش کجاست و این زیستگاه چطور به او آب، غذا، پناهگاه، و جای کافی می دهد. (شاید بعضی موارد در ویدیو گفته نشده باشد و تو بتوانی آن ها را حدس بزنی!)

۲. خانه و حیاط و کوچه ی شما، فقط زیستگاه شما نیست. موجودات زنده ی زیادی جاهای مختلف این زیستگاه زندگی می کنند: از مورچه ها گرفته، تا گیاهی که در خانه نگه می دارید. می توانی بعضی از این گیاهان و جانوران را پیدا کنی؟ نام آن ها را این جا بنویس.

۳. حالا که نمی توانیم از خانه بیرون برویم، می خواهیم همین دور و بر دنبال زیستگاه های مختلف برای موجودات خیالی بگردیم! در برگه ی ضمیمه، با هفت موجود خیالی آشنا می شوی که می خواهند جایی نزدیک شما زندگی کنند. زیستگاه آن ها باید داخل خانه، ساختمان، حیاط و یا جایی باشد که از پنجره بتوانی آن را ببینی. برگه را آماده کن و به ترتیب کارهای صفحه ی بعد را انجام بده!

زیستگاه (۱۰)

الف) اول تمام موجودات خیالی برگه‌ی ضمیمه را بخوان، و سعی کن آن‌ها را تصور کنی. می‌توانی بعد از خواندن هر کدام، چشمت را ببندی و سعی کنی توی ذهنت شکلشان را ببینی.

ب) خانه را با دقت بگرد و از پنجره، حیاط و کوچه را نگاه کن. کجا می‌تواند محل زندگی مناسبی برای هر کدام از این موجودات خیالی باشد؟ برای هر کدام، مناسب‌ترین جایی را که می‌بینی پیدا کن و در جدول زیستگاه موجودات خیالی بنویس. حتماً به خاطر داری که زیستگاه هر موجود برایش آب کافی و غذای مناسب، پناهگاهی امن و فضای مورد نیازش را فراهم می‌کند. آن زیستگاه را دقیق یادداشت کن؛ مثلاً اگر برای یکی درختی را پیدا کردی، دقیقاً بنویس کدام درخت. خوب بگرد، اصلاً عجله نکن!

زیستگاه بیخ‌دیواری	زیستگاه سرپای خال‌دار	زیستگاه برقی‌یاب خاکی	زیستگاه شکم‌نارنجی
زیستگاه بک‌بک	زیستگاه بالوپالوی پاکوتاه	زیستگاه پازوی پنجه‌طلایی	جدول زیستگاه موجودات خیالی

ج) حالا هر کدام از این موجودات را که دوست داری انتخاب کن. در کادر زیر، تصویر آن موجود را بکش و زیستگاهش را توصیف کن. بعد بنویس که این موجود چطور در این زیستگاه:

- با موجودات زنده‌ی دیگر ارتباط دارد
- غذا پیدا می‌کند
- آب پیدا می‌کند
- پناه می‌گیرد

زیستگاه (۱۰)

۴. حالا دوباره دقیق‌تر به موجودات واقعی که اطرافت (در خانه و کوچه و پارک و ...) وجود دارد فکر کن. به خاطر بیاور، آن‌ها را معمولا کجاها دیده‌ای؟ غذا و آب مورد نیازشان را چگونه به دست می‌آورند؟ کجاها پناه می‌گیرند و چه مقدار فضا برای چه کارهایی نیاز دارند؟

- نام هر چند تا از آن‌ها را که می‌توانی بنویس.

- زیستگاه یکی از آن‌ها را با کمک سؤالات بالا به دقت توصیف کن.